EVANS, Syr SAMUEL THOMAS (1859 - 1918), gwleidyddwr a barnwr

Enw: Samuel Thomas Evans
Dyddiad geni: 1859
Dyddiad marw: 1918
Rhiant: Margaret Evans
Rhiant: John Evans
Rhyw: Gwryw
Galwedigaeth: gwleidyddwr a barnwr
Maes gweithgaredd: Cyfraith; Gwleidyddiaeth a Mudiadau Gwleidyddol
Awdur: David James Llewelfryn Davies

Ganwyd ym mis Mai 1859 yn Ysgiwen, Sir Forgannwg, mab John Evans, groser, a Margaret, ei wraig - y tad a'r fam yn bobl o Sir Aberteifi. Ar ôl bod yn y Collegiate School, Abertawe, aeth i Goleg Aberystwyth, gan raddio ym Mhrifysgol Llundain. Dymunai ei rieni iddo fyned i'r weinidogaeth, eithr ni fynnai ef mo hynny a rhwymwyd ef mewn swyddfa cyfreithiwr; pasiodd yn gyfreithiwr yn 1883. Bu'n aelod o gyngor trefol Castell Nedd a chwaraeodd ran flaenllaw mewn gwleidyddiaeth leol. Yn 1890 cafodd ei ethol yn aelod seneddol dros ganolbarth Morgannwg, a pharhaodd i gynrychioli'r etholaeth honno yn ddi-fwlch am yr 20 mlynedd dilynol. Oherwydd ei alluoedd naturiol a'i fedr fel dadleuwr, daeth yn flaenllaw ymysg aelodau seneddol Cymru. Daeth yn fargyfreithiwr yn 1891, a chyn bo hir cynyddodd ei waith fel aelod o gylchdaith De Cymru yn fawr. Gwnaethpwyd ef yn Q.C. yn 1901 - y Q.C. diwethaf yn nheyrnasiad y frenhines Victoria. Yn 1908 dewiswyd ef yn gofiadur Abertawe, a'r un flwyddyn yn ' Solicitor-General.' Yn 1910 daeth yn llywydd y ' Probate, Divorce, and Admiralty Division of the High Court. Yr oedd yn aelod o'r Cyfrin Gyngor ac yn G.C.B.

Pan oedd yn llywydd y ' Prize Court ' yn ystod y rhyfel mawr cyntaf y gwnaeth Syr Samuel Evans enw iddo'i hun fel un o awdurdodau pennaf y dosbarth blaenaf ar gyfraith ryngwladol. Y mae'r mynegiad a wnaeth wrth gychwyn ar ei waith yn yr adran hon o'r gyfraith - 'Precedents handed down from earlier days should be treated as guides to lead and not as shackles to bind' - yn ddangoseg o'r hyn a'i hysbrydolai; daeth gwledydd niwtral y bu raid iddo ddedfrydu yn eu herbyn i gydnabod ei allu i ddatblygu egwyddorion a oedd eisoes yn sefydledig er mwyn cyfarfod â'r newid a achosid gan ryfel fel y dygir ef ymlaen yn yr oes bresennol. Ynghyd â Syr Leoline Jenkins a'r Arglwydd Stowell cyfrifir Evans yn un o adeiladwyr pwysicaf y gyfundrefn a elwir yn ' British Prize Law.'

Bu Evans farw 13 Medi 1918, a chladdwyd ef yn Ysgiwen. Cafodd radd Ll.D. ('er anrhydedd') gan Brifysgol Cymru (1909); gwnaed ef yn rhyddfreiniwr gan gorfforaethau Abertawe a Chastell Nedd. Y mae cerflun ohono (gan Syr G. Frampton, R.A.) yn y Royal Courts of Justice, Llundain, ac y mae darluniau ohono yn y Middle Temple ac yng Ngholeg y Brifysgol, Aberystwyth. Wedi iddo farw codwyd cronfa gyhoeddus (trwy danysgrifiadau) er coffa amdano, a throsglwyddwyd yr arian i Brifysgol Cymru i sefydlu ' Gwobr Samuel Evans ' i'w ddyfarnu'n flynyddol i'r myfyriwr gorau yn adran y gyfraith. (Am lawysgrifau ganddo neu yn ymwneuthur ag ef, gweler N.L.W. MSS. 2231-42.)

Awdur

Yr Athro David James Llewelfryn Davies

Ffynonellau

Oxford Dictionary of National Biography

The Times, 14 Medi 1918

Western Mail, 14 Medi 1918

South Wales Daily News, 14 Medi 1918

Am gyfraniad S. T. Evans i 'Prize Law' Prydain gweler gweithiau safonol megis

Hall, Pearce Higgins (gol.), *A treatise on International Law* (1924) (8fed arg.)

Lauterpacht (gol.), *Oppenheim's International Law* (1905, 1940), xi (6ed arg.)

Darllen Pellach

Archifau LlGC: Mid-Glamorgan Election, Monday Next, 8th October, 1900: Kindly Vote For S. T. Evans...

Archifau LlGC: General Election 1906 Wales and Monmouthshire. A Souvenir containing photographs, biographical sketches etc., of all the Welsh MP's: S.T. Evans

Archifau LlGC: Sir S. T. Evans, K.C. Kindly vote for your OLD MEMBER

Erthygl Wicipedia: Samuel Thomas Evans

Delweddau

Archifau LlGC: Sir S. T. Evans, K.C.

Dolenni Ychwanegol

VIAF: 218391316

Wikidata: Q7412772

Dyddiad cyhoeddi: 1953

Hawlfraint Erthygl: http://rightsstatements.org/page/InC/1.0/

Mae'r Bywgraffiadur Cymreig yn cael ei ddarparu gan Lyfrgell Genedlaethol Cymru a Chanolfan Uwchefrydiau Cymreig a Cheltaidd Prifysgol Cymru. Mae ar gael am ddim ac nid yw'n derbyn cymorth grant. Byddai cyfraniad ariannol yn ein helpu i gynnal a gwella'r wefan er mwyn i ni fedru parhau i gydnabod Cymry sydd wedi gwneud cyfraniad nodedig i fywyd yng Nghymru a thu hwnt.

Ewch i'n tudalen codi arian am ragor o wybodaeth.

Cyfrannu